

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Oboer/2/2024
Identifikačné číslo spisu:	4308210006
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4308210006.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Lenky Praženkovej, v exekučnej veci oprávnenej Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi, Prievidza, Šumperská 1, IČO: 37 916 289, proti povinnému G. S., nar. XX.X. XXXX, S., S. XXX, o vymożenie výživného, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 12Er/637/2008, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre pod č. k. 6CoE/8/2018-118 z 29. marca 2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Povinnému náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 12Er/637/2008-6 zo dňa 25.3.2009 rozhodol, že zamietá žiadosť súdneho exekútora Mgr. Reného Matušku, so sídlom Exekútorského úradu v Prievidzi, Ul. Kalinčiaka 5, o udelenie poverenia na vykonaní exekúcie zo dňa 30.7.2008, doručenú na Okresný súd Levice dňa 8.8.2008.

2. Súd prvej inštancie uviedol, že oprávnený podal u súdneho exekútora dňa 29.7.2008 návrh na vykonanie exekúcie na podklade exekučného titulu - rozsudku č. k. 12P/22/2007-24 zo dňa 17.1.2008. oprávnená bola v predmetnom konaní ustanovená za kolízneho opatrovníka detí G. a X., ktoré boli v tom čase maloleté a zároveň bolo rozsudkom určené, že povinný má výživné zasielať na účet oprávnenej. Oprávnená bol tak podľa rozsudku určená iba ako platobné miesto, kde má povinný platiť výživné a nie ako zákonný zástupca maloletých detí. Z toho dôvodu súd prvej inštancie vyhodnotil, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi, nie je oprávneným na podanie návrhu na vykonanie exekúcie vyplývajúceho z exekučného titulu, preto žiadosť

o udelenie poverenia podľa § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov (ďalej aj „EP“) zamietol.

3. O odvolaní oprávnenej rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením 12CoEk/2/2023-24 zo dňa 12.12.2023 ktorým uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolací súd konštatoval, že oprávnená bol podľa ust. § 51 Zákona o rodine určená ako platobné miesto, na účet ktorej mali rodičia posielat' stanovené výživné, pričom v rozhodnutí nebolo ručené, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi je oprávnená konať za maloleté deti vo veciach vymáhania výživného. Ďalej uviedol, že v exekučnom konaní nebolo predložené žiadne rozhodnutie, v ktorom by bolo vymedzené právo úradu vymáhať

za maloleté deti výživné, a takéto právo nevyplyvalo ani zo Zákona o rodine, ani ust. § 5 zákona č. 627/2005 Z. z., nie je Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi oprávnenou osobou na podanie návrhu na vykonanie exekúcie, za účelom vymáhania oprávnenou osobou na podanie návrhu na vykonanie exekúcie, za účelom vymáhania nedoplatku na výživnom a bežného výživného na základe exekučného titulu, ktorým je rozsudok Okresného súdu v Prievidzi č. k. 12P/22/2007-24 zo dňa 17.1.2008.

4. Ďalej uviedol, že právny záver o absencii oprávnenia úradu práce, sociálnych vecí a rodiny uplatniť v tomto exekučnom konaní predmetnú pohľadávku potvrdzuje aj skutočnosť, že od 1.4.2017 došlo k novelizácii ust. § 51 Zákona o rodine novelou č. 2/2017 Z. z., ktorú sa úradu práce, sociálnych vecí a rodiny udelilo oprávnenie vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Teda do prijatia tejto novely takýmto oprávnením oprávnená nedisponovala, a teda jej aktívna vecná legitímácia na podanie návrhu na vykonanie exekúcie zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplyvala. Uvedené potvrdzuje i dôvodová správa k predmetnej novele.

5. Záverom odvolací súd dodal, že obaja maloletí nadobudli už plnoletosť.

Z dôvodu že novela zákona o rodine sa vzťahuje len na uplatňovanie nárokov na výživné úradom práce, sociálnych vecí a rodiny vo vzťahu k maloletým deťom, pričom G. a X. S. v čase nadobudnutia uvedenej novely boli už plnoletými osobami, nebolo preto možné aplikovať na prejednávajúcu vec novelizované ust. § 51 Zákona o rodine a úradu práce, sociálnych vecí a rodiny priznať oprávnenie na uplatňovanie nárokov súvisiacich s výživným týchto už plnoletých detí.

6. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala oprávnená (ďalej aj „dovolateľka“) v zákonom stanovenej lehote dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, tvrdiac, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá podľa jej vedomostí v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

7. Dovolateľka má za to, že prvoinštančný aj odvolací súd dospeli k nesprávnemu záveru, že úrad práce, sociálnych vecí a rodiny je iba platobným miestom a nie je oprávnený konať za maloleté deti v pestúnskej starostlivosti vo veciach vymáhania výživného pre deti v pestúnskej starostlivosti, ktoré je povinná osoba povinná na základe exekučného titulu poukazovať na účet označeného oprávneného.

8. Dovolateľka zastáva názor, že uložením povinnosti poukazovať výživné pre dieťa v pestúnskej starostlivosti na účet štátneho orgánu, ktorý poskytuje príspevok na úhradu potrieb dieťaťa, prechádza na neho nárok dieťaťa, pričom povaha nároku sa nemení, len štátny orgán získava oprávnenie ho vo vlastnom mene uplatniť pre dieťa za účelom pokrytia úhrad, ktoré vynaložil pre dieťa za povinného. Pokiaľ aj novela č. 2/2017 Z. z. účinná od 1.4.2017 upravila, že úrad práce, sociálnych vecí a rodiny môže konať a uplatňovať nároky na výživné vo vlastnom mene, dovolateľ má za to, že úpravou sa mali odstrániť pochybnosti o existujúcom oprávnení štátneho orgánu konať, ktoré bolo potrebné odvodiť z ustanovenia § 51 a § 53 Zákona o rodine v spojení s osobitným zákonom, a nie dať mu oprávnenie nanovo.

9. Dovolateľka sa nestotožňuje s argumentáciou odvolacieho súdu, že oprávnenie úradu práce, sociálnych vecí a rodiny z ustanovenia § 51 Zákona o rodine v znení účinnom od 1.4.2017 pre danú vec zaniká plnoletosťou dieťaťa. Má za to, že oprávnenie sa viaže na existenciu dlhu povinného z titulu neplnenia vyživovacej povinnosti pre dieťa v pestúnskej starostlivosti za obdobie od uloženia povinnosti najdlhšie však do plnoletosti dieťaťa, kedy povinný mal povinnosť výživné pre dieťa poukazovať na účet štátneho orgánu.

Pri zániku oprávnenia po plnoletosti dieťaťa, tak ako si to vyložil odvolací súd, by sa v praxi úradu práce, sociálnych vecí a rodiny odňala možnosť za toto obdobie vymáhať nároky zo súdneho rozhodnutia pre dieťa v pestúnskej starostlivosti, ktoré samo nemá dôvod (nevyplyva mu ani z osobitného zákona) výživné vymáhať za obdobie pred plnoletosťou, keďže jeho potreby už boli uspokojené poskytovaním príspevku zo strany štátu a navyše vymáhať na účet úradu práce, sociálnych vecí a rodiny podľa výroku právoplatného súdneho rozhodnutia.

10. Dovolateľka je názoru, že na daný skutkový stav bolo potrebné aplikovať Zákon o rodine a závery oprieť o ustanovenie § 51, § 53 Zákona o rodine v spojení s ustanovením osobitného zákona, kedy uložením povinnosti povinným osobám poukazovať výživné pre dieťa v pestúnskej starostlivosti štátnemu orgánu, ktorý plnil povinnosť za povinného poskytovaním opakovaného príspevku na úhradu potrieb tohto dieťaťa za obdobie trvania pestúnskej starostlivosti, prechádza nárok z oprávneného dieťaťa na tento štátny orgán, ktorý je oprávnený vymáhať nárok na výživné pre dieťa v pestúnskej starostlivosti na základe predloženého exekučného titulu, a to aj po plnoletosti dieťaťa.

11. Záverom dovolateľka navrhuje rozhodnutia súdov nižšej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alternatívne navrhla zrušiť uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

12. K dovolaniu oprávnenej sa povinný nevyjadril.

13. Najvyšší súd SR ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka exekučného konania (oprávnená), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 2 písm. b) CSP, po preskúmaní veci bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné [§ 447 písm. c) CSP].

14. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

15. Podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné.

16. Zo spisu vyplýva, že exekučné konanie začalo dňa 8.8.2008 doručením žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi Mgr. Renému Matuškoví. Dovolací súd uvádza, že novela Exekučného poriadku vykonaná zákonom č. 2/2017 Z. z. modifikovala spôsobilý predmet dovolania ako jednej z objektívnych podmienok jeho prípustnosti tak, že vylúčila prípustnosť dovolania voči uzneseniam vydaným v exekučnom konaní. V prechodných ustanoveniach § 243h ods. 1 síce stanovila, že ak § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1.4.2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31.3.2017, avšak vo vzťahu k opravným konaniam, a teda ani k dovolaciemu konaniu, uvedená novela Exekučného poriadku neurčila žiadne pravidlo. Je preto potrebné vychádzať z princípu jej okamžitej aplikability. K rovnakému záveru dospel Najvyšší súd SR v rozhodnutiach sp. zn. 3ECdo/16/2017, 3ECdo/26/2017, 3ECdo/27/2017, 4ECdo/23/2017, 5ECdo/10/2017, 7ECdo/3/2017, 8ECdo/17/2017, 5ECdo/2/2018, pričom Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústavný súd SR“) uvedený záver vo svojich rozhodnutiach opakovane vyhodnotil ako ústavne konformný (napr. II. ÚS

185/2018, III. ÚS 276/2018,
I. ÚS 281/2018, I. ÚS 259/2018).

17. V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že dovolacie konanie bolo začaté podaním dovolania dňa 14.2.2024, teda za účinnosti novej právnej úpravy, zavedenej novelou Exekučného poriadku vykonanou zákonom č. 2/2017 Z. z. Ak by sa prípustnosť dovolania posudzovala výlučne len podľa nej a podľa okamihu začatia dovolacieho konania, bolo by dovolanie bez ďalšieho neprípustné. Avšak vzhľadom na povinnosť ústavne konformného výkladu, a teda vzhľadom na rešpektovanie ústavných princípov dôvery v platné právo a legitímneho očakávania, ako aj dôvery v správnosť aktov orgánov verejnej moci, vrátane v nich obsiahnutého poučenia o možnosti opravných prostriedkov, dovolací súd pri riešení tejto otázky považoval za správne, aby sa prípustnosť dovolania posudzovala podľa právnej úpravy platnej v čase vydania dovolaním napadnutého rozhodnutia (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 6ECdo/15/2017 z 27.9.2017, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 2/2018 pod poradovým číslom 24).

18. Z obsahu spisu vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo v rámci exekučného konania vydané už za účinnosti novej právnej úpravy dňa 12.12.2023.

S poukazom na uvedené bolo preto na predmetné dovolacie konanie potrebné aplikovať právnu úpravu Exekučného poriadku v znení účinnom od 1.4.2017, ktorá prípustnosť dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní vylúčila. Dovolanie oprávnenej proti uzneseniu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie exekučného súdu ktorým bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora na udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, je teda bez ďalšieho procesne neprípustné.

19. Vzhľadom na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané a dovolacie konanie bolo začaté už za účinnosti zákonom č. 2/2017 Z. z. novelizovaného Exekučného poriadku, prípustnosť dovolania povinného podaného proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní je vylúčená podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku.

20. Dovolací súd so zreteľom na vyššie uvedené, dovolanie oprávnenej podľa § 447 písm. c) CSP ako neprípustné odmietol bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.